

RAADSVOORSTEL

ter besluitvorming in de raad

Zaaknummer	539321	Datum Raadsvergadering	6 oktober 2025
Onderwerp	Programmabegroting 2026 en bijdrageverordening Omgevingsdienst Utrecht	Datum commissievergadering	23 september 2025
Portefeuillehouder	W. van Wikselaar		
Raadscommissie	Bestuur, Financiën en Samenleving		

Voorstel

Een zienswijze te geven op de ontwerpprogrammabegroting 2026 van de Omgevingsdienst Utrecht, zoals verwoord in de als bijlage bij dit besluit behorende brief.

Kernboodschap

Op 11 juli jl. is namens de algemeen besturen van de RUD Utrecht en de ODRU aan de gemeenteraden en de provinciale staten de ontwerpprogrammabegroting 2026 en de ontwerpbijdrageverordening van de Omgevingsdienst Utrecht toegestuurd, waarbij de gelegenheid wordt geboden een zienswijze op deze documenten naar voren te brengen.

Bijlage(n)

1. Conceptzienswijze;
2. Aanbiedingsbrief d.d. 11 juli 2025 inzake mogelijkheid zienswijze (ontwerp)programmabegroting ODU 2026;
3. Aanbiedingsbrief d.d. 11 juli 2025 inzake mogelijkheid zienswijze (ontwerp)bijdrageverordening ODU;
4. Ontwerpprogrammabegroting ODU 2026;
5. Ontwerpbijdrageverordening ODU.

Aanleiding

Door de algemeen besturen van de RUD Utrecht en de ODRU zijn de ontwerpprogrammabegroting 2026 en de ontwerpbijdrageverordening van de Omgevingsdienst Utrecht (ODU) aan uw raad aangeboden, waarbij de gelegenheid wordt geboden een zienswijze in te dienen vóór 17 oktober a.s.

Gewenst resultaat

Een zienswijze op genoemde documenten vóór 17 oktober a.s. toe te sturen aan het gezamenlijk algemeen bestuur c.q. de stuurgroep programma 'Naar één Omgevingsdienst Utrecht' via het e-mailadres naar 1OD@odru.nl.

Argumenten / Toelichting*Toelichting (ontwerp)programmabegroting*

Ondanks de fusie-opgave is de ontwerpprogrammabegroting ODU 2026 structureel sluitend. Incidentele baten en lasten worden alleen verwerkt zodra zij zich daadwerkelijk voordoen. De deelnemersbijdragen stijgen gemiddeld met 3,4% (maximaal 3,9%) bij gelijkblijvende afname. Dit ligt in lijn met de loon- en prijsontwikkelingen uit de septembercirculaire 2024. Hierdoor ontstaat een evenwichtige balans tussen investeren in kwaliteit en het beheersen van de kosten.

Financieringssystematiek

Met ingang van 2026 is sprake van een uniforme outputgerichte financieringssystematiek. Deelnemers betalen voor de producten en diensten die zij daadwerkelijk afnemen. De bijdrage bestaat uit een variabel en een vast deel. De variabele bijdrage wordt berekend op basis van het in mei 2025 door de deelnemers aangeleverde uitvoeringsprogramma (UVP) 2026, uitkomend op 349.119 uren. Het gehanteerde uurtarief is daarbij vastgesteld op € 81,75. De vaste bijdrage dekt de bedrijfsvoeringslasten (waaronder financiën, ICT, HRM, communicatie, huisvesting en managementondersteuning).

Regionale en gezamenlijke opdrachten

Om invulling te geven aan de bovenlokale en gezamenlijke opgaven is een aanvullende systematiek voor regionale projecten ingericht. Deze bestaat uit:

- Een vaste bijdrage voor collectieve taken, zoals piketdiensten en regionale netwerkafstemming (€ 500.000,-), verdeeld naar rato van DVO-uren;
- Een jaarlijkse urenafracht van 4% van het DVO-urenpakket (maximaal 350 uur per deelnemer), resulterend in circa 7.000 uur regionale inzet per jaar.

Projectkeuzes worden gezamenlijk bepaald door de deelnemers, met een zekere mate van solidariteit in de inzet per deelnemer.

Efficiëntie en kostenontwikkeling

De fusie en schaalvergroting hebben geleid tot substantiële efficiencywinst. Hierdoor kunnen in 2026 nieuwe taken worden opgenomen, waaronder de uitvoering van de robuustheidscriteria (ca. € 450.000,-) en de gezamenlijke voorzieningen (ca. € 500.000,-), zonder dat dit heeft geleid tot extra lastenstijging voor de deelnemers. De beoogde kwaliteitsverhoging is daarmee binnen een gematigde lastenontwikkeling gerealiseerd.

Het gezamenlijk algemeen bestuur heeft tijdens de vergadering op 11 juli jl. onder meer benadrukt dat met deze ontwerpprogrammabegroting de schaalvoordelen van een fusie duidelijk zichtbaar zijn en dat gesteld kan worden dat de fusie leidt tot minder meerkosten, terwijl tegelijkertijd wordt voldaan aan de robuustheidscriteria.

Bedrijfsvoering en overhead

De bedrijfsvoering wordt breed en centraal gefinancierd via de vaste bijdrage. Alle ondersteunende functies die bijdragen aan het functioneren van de organisatie als geheel (zoals financiën, ICT, HRM, communicatie, huisvesting en P&C) worden hierin meegenomen. Dit verschilt van de smallere definitie van overhead volgens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, die zich uitsluitend richt op de aansturing en ondersteuning van het primaire proces. Door deze brede benadering ontstaat een efficiënte, uniforme en schaalbare organisatie-inrichting.

Inhoud zienswijze

In de zienswijze, zoals in concept hierbij gevoegd, wordt kort gezegd, aandacht gevraagd voor het beheersen van de kosten, mede door middel van het creëren van efficiency, het zorgen voor risicobeheersing en het waarborgen van de robuustheid van de organisatie.

Toelichting ontwerpbijsdrageverordening

De bijsdrageverordening regelt de wijze van financiering van de ODU (wie, wat, wanneer betaalt).

De gemeentelijke bijdrage bestaat uit meerdere componenten.

1. De vaste bijdrage.
2. De variabele bijdrage.
3. Aanvullende opdrachten.

De vaste bijdrage per deelnemer wordt vastgesteld naar rato van het totaal aantal af te nemen uren, zoals dat in de meerjarige dienstverleningsovereenkomst (DVO) is opgenomen. De variabele bijdrage wordt vastgesteld op basis van het jaarlijks op te stellen uitvoeringsprogramma (UVP). De variabele bijdrage noemen we 'variabel', omdat deze bijdrage is gebaseerd op de inschatting van het aantal te af te nemen

uren voor het volgende jaar. De definitieve bepaling van de variabele bijdrage vindt achteraf plaats via de eindafrekening.

Voor aanvullende opdrachten geldt een aanvullend uurtarief en is geen vaste bijdrage als in dat jaar de opdracht niet groter is dan maximaal 10% van het DVO. Bij een afwijking van >10% van de vooraf opgegeven aanvullende uren volgt een herberekening van de vaste bijdrage per deelnemer. Projectmatige opdrachten zijn ook mogelijk. Voor projecten geldt een hoger uurtarief (opslag van 15% dan wel minimaal de verwachte inhuurkosten indien deze hoger zijn dan het reguliere uurtarief). De vaste formatie van de organisatie wordt grotendeels gebaseerd op de gegarandeerde uren. Daarmee weet de nieuwe omgevingsdienst de omvang van haar structurele werkzaamheden. Voor de aanvullende uren/opdrachten geldt dat inhuur mogelijk is. Dat is wat uurtarief betreft een duurdere flexibele schil van de organisatie. De vaste bijdrage voor deelnemers is berekend op basis van de gegarandeerde uren, zodat die kosten zijn toegerekend.

Facturatie

De ODU factureert (net als de ODRU) per kwartaal een voorschot van de structurele bijdrage aan de gemeente.

Verdeelsleutel bij een negatief exploitatiesaldo

Is er sprake van een negatief exploitatiesaldo dan wordt dit saldo onttrokken aan de algemene reserve, tenzij het algemeen bestuur een andere resultaatverdeling vaststelt. Als het negatieve exploitatiesaldo niet kan worden opgevangen door de algemene reserve van de Omgevingsdienst, dan dragen de deelnemers bij naar rato. Het dagelijks bestuur informeert de deelnemers wanneer een negatief exploitatiesaldo dreigt, zo spoedig mogelijk na de constatering daarvan, en wanneer dit effect zal hebben op de deelnemersbijdragen.

Verdeelsleutel bij een positief exploitatiesaldo

Is er sprake van een positief exploitatiesaldo, dan wordt dit saldo toegevoegd aan de algemene reserve als weerstandsvermogen. Bereikt de algemene reserve een niveau van meer dan 7% van het totaal van de opbrengsten zoals opgenomen in de jaarrekening van het desbetreffende jaar, dan wordt het surplus terugbetaald aan de deelnemers

Geen zienswijze op bijdrageverordening

Er is geen aanleiding om een zienswijze in te dienen op de bijdrageverordening.

Kanttekeningen en alternatieven

De gemeenschappelijke regeling RUD en de gemeenschappelijke regeling ODRU blijven in verband met een zorgvuldige liquidatie voorlopig nog naast de gemeenschappelijke regeling ODU bestaan.

Dit betekent onder andere dat - naast de nieuwe structuur van de gemeenschappelijke regeling ODU - er een dagelijks bestuur en een algemeen bestuur nodig zullen zijn. Vanuit de gemeenschappelijke regeling RUD en de gemeenschappelijke regeling ODRU worden per 1 januari 2026 géén inhoudelijke (VTH) taken meer uitgevoerd.

In het najaar volgt een liquidatieplan voor de ODRU.

Als gevolg van de oprichting van de nieuwe gemeenschappelijke regeling ODU worden de ODRU en RUD geliquideerd. Het liquidatieplan wordt in het najaar door het algemeen bestuur van de ODRU vastgesteld en ter zienswijze aangeboden.

Financiën

De fusie van de RUD Utrecht en de ODRU geeft voor Gemeente Montfoort een financieel voordeel door behaalde efficiencyvoordelen en afname van minder uren. Uit ervaring is gebleken dat er minder projecten nodig zijn dan eerder geraamd. Daarnaast zijn de tijdelijke uren uit hoofde van de Omgevingswet ondergebracht in de vaste uren, hetgeen heeft geleid tot een financieel voordeel. Thans is totaal € 858.738 aan lasten opgenomen in de begroting 2025 ten behoeve van de (huidige) ODRU.

De nieuwe lasten voor de ODU bestaan vanaf 2026 uit een variabele bijdrage van € 477.200 en een vaste bijdrage van € 273.400. Dit tezamen vormt een totale bijdrage van € 750.600. De oude lasten van de ODRU vervallen waar de nieuwe lasten voor in de plaats komen.

Voorgesteld wordt om de nieuwe bijdrage van € 750.600 op te pakken en te verwerken in de primaire begroting 2026. In de primaire begroting 2026 worden alle bijdragen van alle GR-en geactualiseerd, normaliter worden deze bijdragen hoger bijgesteld (wat een nadelig effect op het begrotingssaldo heeft). Daarom wordt eveneens voorgesteld het (structurele) voordeel van € 108.000,- aflopend te verwerken ten behoeve van het totale overzicht van de bijdragen GR-en, zodat het totaal van alle hogere GR-bijdragen getemperd wordt en daardoor minder nadelig is.

Met aflopend wordt bedoeld, omdat de nieuwe bijdrage ODU in de toekomst (vanaf 2027) hoger bijgesteld zal worden alleen al door inflatie, wordt voorgesteld om het volle voordeel € 108.000,- gefaseerd af te ramen met stappen van € 28.000,- en € 48.000,- voor 2027 en 2028. Dit als dekking van de toekomstige hogere bijdrage van de ODU voor 2027 en 2028. Het aanvankelijke voordeel van € 108.000,- in 2027 bedraagt dan € 80.000,- zijn en zal vanaf 2028 € 60.000,- te zijn.

Juridische gevolgen

Deze zijn benoemd in het raadsvoorstel d.d. 2 september 2025 met betrekking tot het verzoek om toestemming aan uw raad voor het treffen van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Utrecht.

Planning en aanpak

Indien u overgaat tot het indienen van een zienswijze, zal deze beoordeeld worden door de stuurgroep 'Naar één Omgevingsdienst'. Na de oprichting van de nieuwe dienst zal het algemeen bestuur in de eerste vergadering de programmabegroting 2026 vaststellen met verwerking van de ingebrachte zienswijzen.

Communicatie / Participatie

Niet van toepassing.

Relatie met duurzaamheid / Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Een grotere en meer robuuste omgevingsdienst zal een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de leefomgeving en het voorkomen van (vermijdbare) milieuschade. Dit is ook in het belang van een duurzame ontwikkeling.

Toets inclusiviteit

Niet van toepassing.

Montfoort, 2 september 2025

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN MONTFOORT,
de secretaris, de burgemeester,

M.H. van der Veer

mr. P.J. van Hartskamp-de Jong

RAADSBESLUIT

In de openbare vergadering van 6 oktober 2025 heeft de gemeenteraad besloten:

Een zienswijze te geven op de ontwerpprogrammabegroting 2026 van de Omgevingsdienst Utrecht, zoals verwoord in de als bijlage bij dit besluit behorende brief.

de griffier,

de voorzitter,

mr. S.G. Meijer

mr. P.J. van Hartskamp-de Jong